

U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedkyně JUDr. Elišky Cihlářové a soudců JUDr. Jaroslava Hubáčka, JUDr. Karla Šimky, JUDr. Milady Tomkové a JUDr. Bohuslava Hnízдила v právní věci žalobců **a) M. N., b) nezl. M. K., c) nezl. H. K., d) nezl. A. K., e) A. N.**, žalobci ad b) až e) zastoupeni žalobcem ad a) jako zákonným zástupcem, všichni státní příslušnost Kazachstánská republika, t. č. bytem Vranovská 48, Brno, zastoupeni JUDr. Barborou Leitnerovou, advokátkou se sídlem Heinrichova 16, Brno, proti žalovanému **Ministerstvu vnitra**, se sídlem Nad Štolou 3, Praha 7, v řízení o kasační stížnosti žalobců proti rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 29. 8. 2008, č. j. 56 Az 159/2007 – 71,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.
- II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.
- III. Odměna advokátky Mgr. Barbory Leitnerové **se určuje** částkou 11 781 Kč. Tato částka bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 60 dnů od právní moci tohoto usnesení.

O d ů v o d n ě n í :

Krajský soud v Brně rozsudkem ze dne 29. 8. 2008, č. j. 56 Az 159/2007 – 71, zamítl žaloby proti rozhodnutím Ministerstva vnitra (dále jen „ministerstvo“) ze dne 27. 8. 2007, č. j. OAM-516/LE-05-ZA07-2006 a č. j. OAM-1-364/VL-01-ZA07-2007, kterými nebyla žalobcům (dále jen „stěžovatelé“) udělena mezinárodní ochrana podle § 12 až § 14b zákona č. 325/1999 Sb., ve znění pozdějších předpisů, (dále jen „zákon o azylu“). Proti tomuto rozsudku podali stěžovatelé v zákonné lhůtě kasační stížnost.

Nejvyšší správní soud, po konstatování přípustnosti kasační stížnosti, se ve smyslu ustanovení § 104a s. ř. s. dále zabýval otázkou, zda kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatelů. Pokud by totiž tomu tak nebylo, musela by být podle citovaného ustanovení odmítnuta jako nepřijatelná.

Zákonný pojem „přesah vlastních zájmů stěžovatele“, který je podmínkou přijatelnosti kasační stížnosti, představuje typický neurčitý právní pojem. Do s. ř. s. byl zaveden zákonem č. 350/2005 Sb. s účinností ke dni 13. 10. 2005. Ve věcech azylu v nové úpravě institutu nepřijatelnosti (§ 104a s. ř. s.) je nyní kasační stížnost mimořádným opravným prostředkem omezeným na případy objektivní nutnosti rozhodnutí Nejvyššího správního soudu. Z těchto důvodů bude kasační stížnost ve věcech azylu přijata k projednání jen tehdy, jestliže rozhodování o ní umožní Nejvyššímu správnímu soudu zároveň plnit obecnější sjednocující funkci v systému správního soudnictví. S ohledem na ochranu veřejných subjektivních práv fyzických a právnických osob je vhodné připomenout, že stěžovateli byla soudní procesní ochrana již jednou poskytnuta individuálním projednáním jeho věci na úrovni krajského soudu, a to v plné jurisdikci.

Přesahem vlastních zájmů stěžovatele, který ve věcech azylu jediné vede k meritornímu projednání kasační stížnosti, je jen natolik zásadní a intenzivní situace, v níž je, kromě ochrany veřejného subjektivního práva jednotlivce, pro Nejvyšší správní soud též nezbytné vyslovit právní názor k určitému typu případů či právních otázek. To prakticky znamená, že přesah vlastních zájmů stěžovatele je dán jen v případě rozpoznatelného dopadu řešení právní otázky nad rámec konkrétního případu. Primárním úkolem Nejvyššího správního soudu v tomto řízení je proto nejen ochrana individuálních veřejných subjektivních práv, nýbrž také výklad právního řádu a sjednocování rozhodovací činnosti krajských soudů.

O přijatelnou kasační stížnost se tak prakticky může jednat v následujících typových případech: 1/ Kasační stížnost se dotýká právních otázek, které dosud nebyly vůbec či nebyly plně řešeny judikaturou Nejvyššího správního soudu. 2/ Kasační stížnost se týká právních otázek, které jsou dosavadní judikaturou řešeny rozdílně, přičemž rozdílnost v judikatuře může vyvstat na úrovni krajských soudů i Nejvyššího správního soudu. 3/ Kasační stížnost bude přijatelná pro potřebu učinit tzv. judikatorní odklon. To znamená, že Nejvyšší správní soud ve výjimečných a odůvodněných případech sezná, že je na místě změnit výklad určité právní otázky řešené dosud správními soudy jednotně. 4/ Další případ přijatelnosti kasační stížnosti bude dán tehdy, pokud by bylo v napadeném rozhodnutí krajského soudu shledáno zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele.

O zásadní právní pochybení se v konkrétním případě může jednat především tehdy, pokud krajský soud ve svém rozhodnutí nerespektoval ustálenou a jasnou soudní judikaturu a nelze navíc vyloučit, že k tomuto nerespektování nebude docházet i v budoucnu nebo krajský soud v jednotlivém případě hrubě pochybil při výkladu hmotného či procesního práva. V této souvislosti je však třeba zdůraznit, že Nejvyšší správní soud není v rámci této kategorie přijatelnosti povolán přezkoumávat jakékoliv pochybení krajského soudu, ale pouze pochybení tak výrazné intenzity, o němž se lze důvodně domnívat, že pokud by k němu nedošlo, věcné rozhodnutí krajského soudu by bylo odlišné. Nevýrazná pochybení, především procesního charakteru, proto zpravidla nebudou dosahovat takové intenzity, aby způsobila přijatelnost následně kasační stížnosti.

Přijatelnost kasační stížnosti je proto třeba odlišovat od přípustnosti kasační stížnosti na straně jedné a důvodnosti na straně druhé. Přípustnost, či spíše absence některého z důvodů nepřípustnosti, kasační stížnosti je dána splněním zákonných procesních předpokladů jako je včasné podání kasační stížnosti (§ 106 odst. 2 s. ř. s.), řádné zastoupení (§ 105 odst. 2 s. ř. s.), absence dalších zákonných důvodů nepřípustnosti (§ 104 s. ř. s.), apod. Důvodnost kasační stížnosti na straně druhé je otázkou věcného posouzení kasačních důvodů stěžovatelem uváděných (§ 103 odst. 1 s. ř. s.). Pokud tedy kasační stížnost splňuje zákonné podmínky procesní přípustnosti, pak je způsobem výše naznačeným zkoumán přesah vlastních zájmů stěžovatele, tedy její přijatelnost. Přichází-li však stěžovatel s námitkami, o nichž se Nejvyšší správní soud vyslovil již dříve a své rozhodnutí zveřejnil, není nutné, a ani efektivní, aby v obdobné věci znovu jednal a rozhodoval, když výsledkem by byl nepochybně stejný závěr. Je-li kasační stížnost přípustná i přijatelná, Nejvyšší správní soud posoudí její důvodnost.

Z výše uvedeného vyplývá, že je v zájmu stěžovatele v řízení o kasační stížnosti ve věcech azylu splnit podmínky přípustnosti kasační stížnosti a svoji stížnost oprít o některý z důvodů uvedených v ustanovení § 103 odst. 1 s. ř. s. Zájem stěžovatele je však rovněž, aby uvedl, v čem spatřuje, v mezích kritérií přijatelnosti popsaných výše, v konkrétním případě přesah svých vlastních zájmů, a z jakého důvodu by tedy měl Nejvyšší správní soud předloženou kasační stížnost věcně projednat.

Nejvyšší správní soud v projednávané věci konstatuje, že stěžovatelé opírají kasační stížnost o důvody uvedené v ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) a d) s. ř. s.

Stěžovatel a) v kasační stížnosti namítal, že krajský soud nesprávně interpretoval ust. § 2 odst. 7 ve spojení s § 12 zákona o azylu, neboť hlavní příčinou jeho odchodu z Kazachstánu bylo pronásledování, jemuž on a skupina jeho známých a příbuzných čelila pro své náboženské vyznání (tzv. čistý islám) přesto, že žádným svým jednáním nezavdal příčinu k tomu, aby na něj, nebo skupinu osob s ním nábožensky spřízněnou, bylo nahlíženo jako na bezpečnostní riziko pro zemi jeho původu. K této stížní námitce odkazuje Nejvyšší správní soud na rozsudek ze dne 10. 6. 2008, č. j. 8 Azs 23/2008 – 75, v němž byl vysloven názor, že zákonný požadavek registrace náboženské skupiny v zemi původu, k níž patří žadatel o poskytnutí mezinárodní ochrany, nepředstavuje sama o sobě porušování lidských práv, resp. není pronásledováním z náboženských důvodů.

Dále stěžovatel a) namítal, že krajský soud (stejně jako ministerstvo) se nevypořádal s jeho tvrzením ohledně nepřijatelnosti prostředků, kterými státní orgány Kazachstánu vyvíjejí tlak na členy náboženské skupiny, jejímž byl členem. V rozsudku ze dne 22. 12. 2005, č. j. 6 Azs 479/2004 - 41, Nejvyšší správní soud uvedl, že „Příkoří, jemuž se stěžovatel vycestováním z vlasti vyhýbá, tj. jednorázové potíže s policisty v jednom konkrétním případě, nelze z hlediska jeho intenzity ještě považovat za jev státní mocí přímo vyvolaný, tajně podporovaný, státními orgány vědomě trpěný či státní mocí záměrně nedostatečně potlačovaný ve smyslu § 2 odst. 6 zákona o azylu. Aby bylo možné shledat absenci státní ochrany před chováním příslušníků policie při výkonu služby, musel by stěžovatel vyčerpat všechny reálně dostupné prostředky ochrany, což se v daném případě nestalo, neboť stěžovatel sám přezkum postupu policistů o své vůli zastavil.“ Rovněž podle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 5. 10. 2006, č. j. 2 Azs 66/2006 - 52, újma hrozící žadateli o azyl v důsledku opatření působících psychický nátlak (§ 2 odst. 6 zákona o azylu) nemusí být obdobně závažná jako újmy spočívající v ohrožení života nebo svobody, musí však být s nimi aspoň typově srovnatelná. Dále podle rozsudku ze dne 14. 5. 2008, č. j. 7 Azs 25/2008 – 105, „K tomu, aby mohlo ministerstvo posoudit, zda žadatel o udělení mezinárodní ochrany splňuje některou z podmínek uvedených v § 12 zákona o azylu, je nutné, aby žadatel srozumitelně a dostatečně určitě tvrdil skutečnosti, ve kterých spatřuje existenci některé z podmínek pro udělení azylu. Těmito tvrzeními je pak ministerstvo povinno se náležitě vypořádat a posoudit, zda tvrzení žadatele odůvodňují či neodůvodňují udělení azylu. Ministerstvo je zpravidla povinno porovnat tvrzené skutečnosti s informacemi o zemi původu, které si před vydáním rozhodnutí obstará. Naproti tomu v případě, že žadatel svoji povinnost tvrzení nesplní, a to buď tak, že vůbec netvrdí žádné skutečnosti, nebo že na podkladě jeho neurčitých nebo rozporuplných skutečností nelze zjistit, jaké jsou skutečné důvody jeho odchodu ze země původu, resp. důvody žádosti o udělení mezinárodní ochrany, nemůže ministerstvo v takovém případě shledat existenci podmínek pro udělení azylu. Ministerstvo totiž za takové situace nemůže posoudit, zda tvrzení žadatele odůvodňují či neodůvodňují přiznání azylu, neboť zde nejsou srozumitelná a určitá tvrzení, která by správní orgán mohl ve smyslu jednotlivých podmínek pro udělení azylu posuzovat a případně porovnávat s informacemi o zemi původu. Jsou-li tvrzení rozporná, nelze učinit jednoznačný závěr o tom, která z rozporných tvrzení by měl správní orgán ve vztahu k jednotlivým podmínkám pro udělení azylu považovat za důvody, ve kterých žadatel spatřuje podmínky pro udělení azylu. Nevěrohodnost tvrzení na podkladě uvádění rozporuplných tvrzení znemožňuje správnímu orgánu shledat u žadatele podmínky pro udělení azylu. Jelikož zpravidla není v možnostech žadatele v řízení o udělení mezinárodní ochrany prokázat svá tvrzení jiným způsobem než svou výpovědí, je srovnání jím uváděných skutečností zásadním kritériem pro posouzení jejich věrohodnosti. Pokud se ve výpovědích žadatele vyskytuje značné množství

rozporů, které není schopen zdůvodnit, nelze ministerstvu vytýkat, že k nim přistupuje s určitou mírou pochybností.“ V daném případě tedy krajský soud správně dospěl k závěru, že potíže stěžovatele a) nebyly tak intenzivního charakteru, aby v nich bylo možno spatřovat pronásledování ve smyslu zákona o azylu a důvodně rovněž poukázal na konkrétní rozpory v jeho výpovědích, kdy popisoval své potíže v roce 2000. Poukázal také na to, že ačkoliv ze správního spisu vyplývá, že v Kazachstánu existuje více možností jak řešit problémy v oblasti omezování náboženské svobody, stěžovatel a) žádnou pomoc nevyhledal. Ve vztahu ke stěžovatelům b) až e) se podle názoru krajského soudu s ohledem na výsledek správního řízení o udělení mezinárodní ochrany rodičů není důvodu se domnívat, že by tyto nezletilí stěžovatelé mohli být pronásledováni z náboženských důvodů.

Ustálená a vnitřně jednotná judikatura Nejvyššího správního soudu poskytuje tedy dostatečnou odpověď na stížní námitky uvedené v kasační stížnosti. Nejvyšší správní soud neshledal ani žádné další důvody pro přijetí kasační stížnosti k věcnému projednání. Za těchto okolností kasační stížnost svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatelů.

Nejvyšší správní soud proto shledal kasační stížnost stěžovatelů nepřijatelnou a z tohoto důvodu ji odmítl (§ 104a odst. 1 s. ř. s.).

Výrok o nákladech řízení se opírá o ustanovení § 60 odst. 3 věty první za použití § 120 s. ř. s., podle něhož žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení, byl-li návrh odmítnut.

Stěžovatelům byla pro řízení o kasační stížnosti soudem ustanovena zástupkyně advokátka a podle ustanovení § 35 odst. 8 s. ř. s. platí v takovém případě odměnu advokátky včetně hotových výdajů stát. Podle ustanovení § 9 odst. 3 písm. f) vyhlášky č. 177/1996 Sb., ve znění pozdějších předpisů, (dále jen „vyhláška“) náleží advokátce odměna za jeden úkon právní služby (prostudování spisu) při zastupování 5 osob v částce 8400 Kč (§ 9 odst. 3 písm. f), § 11 odst. 1 písm. f), odst. 3 a § 12 odst. 4 vyhlášky), náhrada hotových výdajů v částce 1500 Kč (5 x 300 Kč podle § 13 odst. 3 vyhlášky) a daň z přidané hodnoty ve výši 1881 Kč (§ 37 odst. 1 a § 47 odst. 1 písm. a) zákona č. 235/2004 Sb.), celkem tedy 11 781 Kč. Zástupkyně stěžovatelů dále požadovala odměnu za ustanovení, přípravu a převzetí věci. Podle § 11 odst. 11 písm. a) vyhlášky náleží odměna za převzetí a přípravu zastoupení, je-li právní služba poskytována na základě smlouvy, zatímco podle je-li klientovi zástupce ustanoven, jak tomu bylo v daném případě, náleží podle § 11 odst. 1 písm. b) vyhlášky odměny jen tehdy, byla-li uskutečněna první porada s klientem. Není-li tomu tak, není úkonem právní služby pouhé převzetí usnesení soudu o ustanovení zástupcem. Ostatně i Vrchní soud v Praze v usnesení ze dne 7. 6. 2002, č. j. 6 A 722/2000 - 35, publikované pod č. 1024/2002 Soudní judikatury, vyslovil, že „advokátovi, ustanovenému účastníku řízení soudem, náleží mimosmluvní odměna podle § 11 odst. 1 písm. b) vyhlášky č. 177/1996 Sb. (advokátní tarif) pouze tehdy, pokud po doručení usnesení soudu o ustanovení zástupcem se uskutečnila první porada s klientem“. V daném případě se po doručení tohoto usnesení porada s klienty neuskutečnila. Zástupkyně stěžovatelů rovněž požadovala odměnu jeden úkon spočívající v doplnění kasační stížnosti. Její podání ze dne 6. 11. 2008 sice bylo označeno jako doplnění kasační stížnosti, ale toto nelze považovat za úkon právní služby učiněný ve prospěch a k ochraně práv stěžovatelů, který by bylo možné podřadit pod ustanovení § 11 odst. 1 písm. d) vyhlášky. V tomto podání zástupkyně stěžovatelů pouze sdělila, že odstraňuje chybu uvedenou v kasační stížnosti týkající se označení napadeného rozsudku. Z výše uvedených důvodů nebyla zástupkyni stěžovatelů přiznána odměna za ustanovení, přípravu a převzetí věci a za doplnění kasační stížnosti.

P o u č e n í: Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 12. února 2009

JUDr. Eliška Cihlářová
předsedkyně senátu